

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu

V praxi nejsou nijak vzácné případy, kdy po dobu trvání manželství dojde k vynaložení peněžních prostředků ze společného jmění manželů (SJM) na výlučný majetek jednoho z manželů. V praxi však také bohužel nejsou nijak vzácné případy, kdy se manželé následně rozvedou, a SJM, z něhož byla část prostředků na výlučný majetek jednoho z manželů vynaložena, je třeba vypořádat.

Jak však při vypořádání SJM postupovat v případech, kdy už nelze konkrétní výši takto poskytnutých prostředků ze SJM přesně doložit? A je při určení výše vypořádání relevantní, že se hodnota věci, do které vnos směřoval, zvýšila? Jinými slovy – valorizuje se i tento vnos ze SJM?

Právě těmito otázkami se ve svém rozhodnutí sp. zn. 22 Cdo 1172/2022 zabýval Nejvyšší soud ČR. A dle některých hlasů zjevně ne úplně správně. Není proto překvapením, že uvedené rozhodnutí vyvolalo v odborných kruzích značnou pozornost. A že všechno může být úplně jinak, než jaká je pozice Nejvyššího soudu, nyní naznačilo i rozhodnutí pléna Ústavního soudu ČR ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 23/24 ze dne 11.09.2024, který rozhodoval skutkově velmi podobný případ.

Skutkový stav případu, o němž rozhodoval Nejvyšší soud, byl jednoduchý: V daném případě se ve výlučném vlastnictví jednoho z manželů (žalovaného) nacházel spoluvlastnický podíl k nemovitosti – rodinnému domu. Druhým spoluvlastníkem onoho domu byl otec žalovaného. Rodinný dům byl v roce 1997 rekonstruován. Manželství bylo rozvedeno v roce 2015, tedy o cca 18 let později. Rekonstrukce domu přitom byla částečně financována z peněžních prostředků ze SJM. A právě o výši peněžních prostředků ze SJM vynaložených na rekonstrukci domu a způsob jejich vypořádání se vedl spor.

A jak Nejvyšší soud rozhodl?

Ohledně způsobu doložení výše vynaložených prostředků celkem očekávatelně a intuitivně: Zdůraznil, že v řízení o vypořádání SJM nejde vždy trvat na tom, aby bylo všechno (včetně poskytnutých vnosů) perfektně vyúčtováno, tedy že *„ze sporu o vypořádání společného jmění nelze činit vyúčtovací spor“*.

Zaprvé je třeba reflektovat, že vnosy jsou činěny zpravidla v době, kdy manželství funguje. Je tedy zcela očekávatelné, že manželé vše důkladně nedokumentují pro případ, že by se jednou rozvedli. Zadruhé, jednalo-li se o vnosy učiněné v hluboké minulosti (zde v roce 1997), je očekávatelné, že k nim dokumentace k dispozici už ani nebude prostě z toho důvodu, že už to je dávno.

Jak tedy v takovém případě postupovat?

Jak uvedl Nejvyšší soud, tak samotná skutečnost, že výši vnosu nelze jednoznačně určit, nemůže vést k tomu, že druhý z manželů bude kvůli tomu zkrácen nebo že ve vypořádání nebude zohledněna vůbec. Nelze-li částku stanovit nijak, lze ji stanovit na základě volné (avšak odůvodněné) úvahy

soudu. Naopak je-li jasné, že vnos byl učiněn a není-li sporu o tom, do čeho směřoval, lze jej stanovit na základě znaleckého posudku. Logický závěr, proti kterému nelze nic namítnout.

Mnohem větší pozornost (i rozpaky) však vyvolala odpověď Nejvyššího soudu na druhou otázku – tedy zda se takový vnos valorizuje.

Okresní soud si nechal zpracovat znalecký posudek, který stanovil tržní hodnotu nemovitosti před rekonstrukcí a ke dni vypořádání SJM. Žalovaný tak měl žalobkyni zaplatit částku reflektující zhodnocení jeho ideální poloviny.

Nejvyšší soud to však viděl jinak. Dospěl k závěru, že žalobce uvedenou (tedy valorizovanou) částku žalobkyni hradit nemá. Naopak je povinen jí uhradit pouze částku, která byla „odčerpaná“ ze SJM, jelikož *„jde o nahrazení výše vnosu (hodnoty, která byla vynaložena), nikoli o nahrazení toho, o čem se v jeho důsledku zvýšila hodnota věci“* a tedy že *„nejde tu o to odčerpat, o čem se výlučný majetek obohatil, ale o náhradu toho, o čem se společný majetek ochudil“*. Uzavřel, že k valorizaci se přihlíží pouze tehdy, pokud se manželé na valorizaci výslovně dohodli. Současně si však ponechal „zadní vrátka“ a výslovně uvedl, že tento závěr není univerzální: *„Jestliže by v konkrétní věci bylo nezohlednění valorizace vnosu v důsledku zvýšení hodnoty věci, na kterou byl vynaložen a ke které došlo až později, po vynaložení vnosu v rozporu s dobrými mravy anebo vedlo ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění (...), bylo by třeba k těmto okolnostem přihlídnout.“*

Jak jsem již naznačila výše, rozhodnutí Nejvyššího soudu vzbudilo v odborných kruzích značné rozpaky. A že byly tyto rozpaky s největší pravděpodobností oprávněné, nyní nepřímo potvrdil též Ústavní soud.

Dne 11.09.2024 byl vydán nálezný pléna Ústavního soudu, v němž plénum Ústavního soudu rozhodovalo o případu, který byl s případem rozhodovaným Nejvyšším soudem v rozhodnutí sp. zn. 22 Cdo 1172/2022 v zásadě totožný. A plénum Ústavního soudu konstatovalo přesný opak toho, co Nejvyšší soud! **Totíž že vnosity do SJM se valorizují.** Svůj závěr přitom opřelo mj. o důvodovou zprávu k občanskému zákoníku, v níž zákonodárce uvedl, že u vnosů chce jít cestou tzv. kompenzačního přístupu a že výklad zastávaný Nejvyšším soudem byl v příkrém rozporu se zákonem. Ústavní soud uzavřel, že Nejvyšší soud de facto dovodil požadavek na výslovnou dohodu mezi manželi tam, kde občanský zákoník žádnou dohodu nevyžadoval a z mechanismu, který měl být výchozím právním režimem, učinil výjimku, což Ústavní soud označil za postup nepřijatelně vykračující z mezí ústavnosti.

Otázka způsobu valorizace (ale i redukce) vnosů pro účely vypořádání SJM je vzhledem ke své četnosti pro praxi mimořádně významná, a to i ve světle stoupajících cen nemovitostí, do nichž jsou tyto vnosity často investovány a které (vedle tržních faktorů) přispívají k navýšení hodnoty nemovitostí po řadu let, zatímco peníze, které byly takto „vneseny“ naopak svou hodnotu ztrácí.

Rozhodnutí pléna Ústavního soudu, které je pro Nejvyšší soud závazné, tak představuje významný signál Nejvyššímu soudu k obratu v jeho judikatuře tak, aby Nejvyšší soud začal rozhodovat tak, že se vnosity do SJM valorizují.

Z opatrnostních důvodů lze však doporučit si v případě vnosů do SJM valorizaci těchto vnosů písemně výslovně sjednat a v případě (třeba i již probíhajícího sporu o vypořádání SJM) ve vztahu k posouzení otázky, zda má být vnos valorizován, v řízení před soudem argumentovat právě závěry Ústavního soudu v nálezu Pl. ÚS 23/24.

Mgr. Sylva Slezáková,
advokátka

[NIRRIS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Národní 973/41
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 020 500
Fax: +420 225 020 555
e-mail: nirris@nirris.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)